

Un llibre preciós per fer-nos créixer com a persones

Autor: Xavi Llobet

Data de publicació: 25-02-2025

El Doctor en Arquitectura Xavi Llobet ens fa una ressenya del llibre d'En Jordi Bilbeny «Sant Francesc, els càtars i la llengua catalana» i en valora la seva bellesa literària, la capacitat de recuperar fragments perduts de la nostra nació i la màgica habilitat de fer-nos pensar i fer-nos créixer com a persones.

Fa molts anys que conec En Jordi Bilbeny i llegeixo els seus llibres. Ara n'acabo de llegir el seu darrer: Sant Francesc, els càtars i la llengua catalana. I haig de confessar que és el que més plaer estètic m'ha proporcionat. De fet, quan encara em quedaven tres o quatre capítols per acabar-lo no em vaig poder estar de felicitar en Jordi. I ara que l'he acabat, encara m'ha agradat més. Fins i tot, puc dir que m'ha fet créixer com a persona.

En aquest llibre, en Jordi reconstrueix la figura de Sant Francesc, situant-lo a la Provença i a Catalunya en comptes d'Itàlia. Desemmascara la manipulació històrica. I gràcies al desemmascarament d'aquest personatge, en Jordi també s'endinsa en la religió catalana –la càtara–, les quals tenen la mateixa arrel fonètica. Una religió ben diferenciada de la catòlica, que malauradament també té la mateixa arrel fonètica. La càtara i la catòlica són dues maneres de veure el món ben diferents.

M'atreveixo aquí a afegir que estic segur que la religió càtara es va formar al mateix temps que l'arquitectura, l'escultura i la pintura romànica; al mateix temps que el Principat, al mateix temps que la nostra bandera i al mateix temps que els Usatges i les Constitucions catalanes. Un naixement integral, amb totes les seves facetes en paral·lel, de la Nació Catalano-Occitana. També m'atreveixo a afegir aquí que estic convençut que en la formació de la religió càtara van tenir un paper molt important les Assemblies de Pau i Treva que va implementar l'Abat Oliba. Es va adaptar el paganisme a un sistema religiós més constructiu, capaç d'apaivagar la població i predisposar-la per als grans projectes col·lectius.

En Bilbeny també ens aclareix que els càtars van anar de la mà dels trobadors, aquells poetes que van voler portar l'amor cristià a la vida quotidiana, transformant-lo en idees laiques i socials, costums, cançons i poemes. Uns càtars i trobadors que els catòlics van voler exterminar, però que es van poder salvar posant-se a resguard de Sant Francesc i els seus ordes de framenors. Molts d'ells van perdre les seves terres i les seves propietats i és sabut que, quan van fugir a Catalunya, van convèncer el rei Jaume I que conquerís Mallorca i València per tornar a començar una nova vida i arrelar en aquestes noves terres reconquerides. D'aquesta gent càtara i trobadora, amb les seves idees i sentiments gòtics, van sortir figures tan decisives com En Ramon Llull, que va revolucionar el pensament occidental ben a l'entrada del Renaixement. Avui dia, en algunes universitats d'Alemanya, es comencen els cursos d'història de la filosofia per Ramon Llull i és ben reconegut i acceptat per tothom que l'Ars Combinatòria és la mare dels ordinadors i Internet.

El llibre d'En Jordi Bilbeny també m'ha ajudat a reforçar algunes intuïcions que tenia en relació amb l'expansió del catarisme a través del luteranisme i el protestantisme nòrdics. Com ara, en llegir al llibre de Sant Francesc que els càtars partien i repartien trossos de pa en comptes de menjar pa d'àngel, em va fer recordar la diada de Sant Martí que es celebra a Alemanya, en la qual els nens parteixen uns panets per la meitat i els reparteixen per aprendre a compartir. Com, així mateix, llegir que els càtars cercaven déu en el seu interior em va recordar que a l'església St. Marienkirche de Berlín, Martí Luter va girar els bancs perquè els fidels parlessin entre si en comptes d'escoltar unilateralment el mossèn.

Però en Jordi no només ha reconstruït la figura del sant i de la religió càtara, sinó que, a més a més, ens fa copsar la realitat i grandesa de la nació catalana en un dels seus moments més decisius. Catalunya i Occitània com una mateixa nació molt més gran que els Països Catalans. Jo, personalment, a partir d'ara ja només podré pensar en Occitània i la Provença com una part de la Nació Catalana.

No voldria acabar sense dir que, a part de la recerca històrica, al menys per mi, en Jordi ha superat amb escreix la seva capacitat literària. Aquest llibre és un plaer de llegir. La duresa de la recerca ha estat sotmesa a la claredat literària i una bellesa gairebé poètica. En Jordi cerca, recerca i troba. Ha esdevingut un «trobador». Aquest llibre sembla un treball de ganxet, on en Jordi ha anat cosint centenars de petits fragments que ha recollit d'ací i d'allà, com un mag.

Per altra banda, aquest és un llibre on En Bilbeny també descriu amb gran subtileza la manera com fa les seves troballes, les seves deduccions, les seves intuïcions. Una metodologia basada en la seva sospita permanent que la gran majoria de documents oficials han estat falsificats, manipulats o eliminats, i per la qual cosa es va proposar, de ben jove, amb la complicitat dels seus amics i companys de l'Institut Nova Història, de reconstruir la història real de Catalunya. Recordo fa molt de temps que vaig demanar a en Jordi que, a més a més de la recerca històrica, havia de fer un esforç per explicar aquesta metodologia tan innovadora. Segur que no vaig ser l'únic que l'hi va dir i segur que no calia que ningú l'hi digués. En aquest llibre ho fa a bastament.

Ara em prenc la llibertat de suggerir-li que en un futur no gaire llunyà escrigui un altre llibre parlant exclusivament d'aquesta "Recerca de Combat", d'aquesta "Nova Metodologia de Recerca de la Història". Un llibre on no cal que digui res de nou, sinó que només reculli tot allò que va dient a les seves diferents obres. I que ho regali a la humanitat com un nou punt de vista, com un nou manual per reconstruir la Història, perquè tindrà molts seguidors. Estic segur que aquest nou llibre futur es pot convertir en un llibre de capçalera per a les generacions futures. Un petit manual per als nous recercadors catalans i d'altres territoris que hagin estat ocupats.

Vull acabar dient que m'ha fet molt feliç prendre consciència de l'abast de la Nació Catalana, al mateix temps que m'ha posat molt trist comprovar com l'han volgut destruïda.

Però encara som dempeus.

Xavi Llobet

24 de setembre del 2024